

**PLAN VAN SCHOLEN
BASISONDERWIJS
2017-2020**

1. Inleiding

De Wet op het primair onderwijs (Wpo) verplicht gemeenten jaarlijks een plan van nieuw op te richten basisscholen vast te stellen. Rijksbekostiging van een nieuwe openbare of bijzondere basisschool kan alleen als de school opgenomen is op een door de gemeente van vestiging vastgesteld plan.

In voorliggend plan wordt achtereenvolgens stilgestaan bij:

- Het begrippenkader;
- De ontwikkeling van de in de achterliggende 5 jaren gestichte scholen;
- Het ministerieel besluit over het vorige plan van scholen;
- De nieuwe aanvragen.

2. Begrippenkader

Procedure

Het plan bestrijkt drie achtereenvolgende schooljaren, volgend op het jaar van vaststelling. Het vermeldt welke scholen in de planperiode wel of niet voor eerste bekostiging in aanmerking komen en waarom. De gemeenteraad stelt het plan vast.

Na vaststelling door de gemeenteraad gaat het plan naar het Ministerie van OCW voor beoordeling. De minister besluit vóór 1 januari 2017. Als de gemeenteraad een school niet op het plan opneemt kunnen schoolbesturen daartegen in beroep bij de minister.

Aanvragen van schoolbesturen

Een aanvraag van een schoolbestuur moet altijd omvatten:

- a. plaats van vestiging;
- b. beschrijving van het voedingsgebied;
- c. een prognose van het te verwachten aantal leerlingen;
- d. gewenste datum van ingang van de bekostiging.

De schoolbesturen bepalen zelf wat het voedingsgebied van de verlangde school zal zijn. De jurisprudentie geeft aan dat voor het voedingsgebied wel de eis van redelijkheid geldt, mede vanwege de gemiddeld beperkte reisbereidheid van ouders. In 2008 besloot de gemeenteraad voor de beoordeling van de omvang van een voedingsgebied als uitgangspunt een afstand van 3 kilometer hemelsbreed te hanteren. Een groter voedingsgebied wordt alleen door de gemeente geaccepteerd als het aanvragende schoolbestuurlijk hiervoor een onderbouwing levert.

Aanvragen van schoolbesturen worden getoetst met behulp van

- a. de basisgeneratie;
- b. het deelnamepercentage;
- c. het belangstellingspercentage;
- d. leerlingen binnen het voedingsgebied die onderwijs van dezelfde richting bezoeken buiten het voedingsgebied;
- e. de stichtingsnorm.

In het hiernavolgende worden deze begrippen nader geduid.

a - Basisgeneratie

De basisgeneratie is het aantal 4- tot en met 11-jarigen en 30% van de 12 jarigen binnen het voedingsgebied van de verlangde school.

Elk jaar stelt de dienst Onderzoek en Statistiek (O&S) voor Amsterdam de basisgeneratie op. Hierbij houdt O&S rekening met de dan bekende voornemens op het gebied van woningbouw. Daarin treden van jaar tot jaar verschuivingen op. Deze werken door in de prognoses. De leerlingenprognoses laten voor de komende jaren een grote groei zien in de stad.

De ontwikkeling in de basisgeneratie is niet alleen relevant voor nieuwe scholen. De cijfers vormen ook de basis voor de planning van de huisvestingsvoorzieningen primair onderwijs zoals opgesteld in het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs en het overleg daarover met de schoolbesturen.

b - Deelnamepercentage

Niet alle kinderen uit de basisgeneratie bezoeken het reguliere basisonderwijs. Het speciaal basisonderwijs (sbo) is er voor kinderen die in het basisonderwijs niet goed tot hun recht komen en extra zorg nodig hebben die een reguliere basisschool niet kan bieden.

Het speciaal onderwijs (so) is voor kinderen die leer- of gedragsproblemen hebben, blind of slechtziend zijn, doof of slechthorend, lichamelijk of verstandelijk gehandicapt zijn of langdurig ziek. Daarnaast zijn er kinderen die geen van deze vormen van onderwijs bezoeken, bijvoorbeeld omdat ze in instellingen voor residentiële zorg verblijven.

Het deelnamepercentage is dat deel van de basisgeneratie dat daadwerkelijk het basisonderwijs volgt of zal gaan volgen. In 2011 besloot de gemeenteraad hiervoor 98% te hanteren als benaderingspercentage.

c - Belangstellingspercentage

Kern van de beoordeling van aanvragen is het belangstellingspercentage. Het belangstellingspercentage is dat percentage leerlingen dat een school bezoekt van een bepaalde richting (denominatie). De belangstellingspercentages worden afgeleid van de telling van de leerlingen in het Amsterdamse basisonderwijs per 1 oktober voorafgaand aan het jaar van besluitvorming over het plan, in dit geval dus 2015. De belangstellingspercentages staan vermeld in bijlage 1.

d - Aanwezige onderwijscapaciteit

Artikel 78 Wpo schrijft voor dat de onderwijscapaciteit binnen dezelfde richting die op redelijke afstand ligt van de te stichten school in mindering gebracht moet worden op de berekende belangstelling voor de nieuwe school. Onderwijscapaciteit is de optelsom van het aantal leerlingen en de aanwezige leegstand. Bij het berekenen van de stichtingsruimte worden daarom de leerlingen die in het voedingsgebied al naar een school gaan van de gevraagde denominatie of leerlingen die in het voedingsgebied wonen en elders al het zelfde type onderwijs bezoeken afgetrokken. Daarnaast wordt ook de leegstand bij scholen van de gevraagde denominatie in het voedingsgebied afgetrokken.

Voor het begrip "redelijke afstand" besloot de gemeenteraad in 2008 een afstand van maximaal 3 kilometer hemelsbreed te hanteren.

e - Stichtingsnorm

Uit de verrekening van het deelnamepercentage, het belangstellingspercentage en de reeds aanwezige capaciteit binnen dezelfde richting resulteert de "netto stichtingsruimte". Deze wordt afgezet tegen de door het Rijk vastgestelde stichtingsnorm. Deze is voor Amsterdam 323 leerlingen. Een school wordt op het plan geplaatst als de prognose uitwijst dat de school:

- aan het einde van het vijfde operationele jaar minimaal 323 leerlingen heeft
- dit ook in alle daaropvolgende 15 jaren zal volhouden.

3. Terugblik: recent gestichte scholen

Tabel 1 geeft de ontwikkeling weer van de scholen die sinds 2011 zijn gestart. Niet alle scholen die sinds 2011 zijn gestart hebben de stichtingsnorm bereikt. Basisschool Tanisha is gesloten.

Tabel 1: Overzicht gestarte scholen 2010-2014

Startjaar	Locatie	Naam school	School-bestuur	Denominatie	Aantal lln 1 okt 2015
2011	Oost (Zeeburg)	Zuiderzee	ABSA	Alg. bijzonder	330
2012	Zuid (Zuidas)	Kindcentrum Zuidas	OOadA	Openbaar	148
2013	Oost (Overamstel)	Montessorischool de Amstel	STAIJ	Openbaar	110
2013	Noord	Cosmicus	Cosmicus	Alg. bijzonder	98
2014	Nieuw West	De Ontplooiing	O4NT	Alg. bijzonder	99
2014	Zuidoost	De Voorsprong	O4NT	Alg. bijzonder	16
2015	Noord (Overhoeks)	Overhoeks	SOON	Openbaar	234
2015	Zuidoost	Lotus	St.Lotus	Hindoeïstisch (karmavadisch)	27
2016	Zuid	Nog onbekend	OOadA	Openbaar	0

4. Ministerieel besluit plan van scholen 2015-2018

De minister heeft het raadsbesluit over het plan van scholen 2016-2019 gehonoreerd. De opnemng van openbare basisschool in Zuid is bekrachtigd.

5. Nieuwe aanvragen

1. De Stichting **Esprit** verzoekt om opnemng van een algemeen bijzondere basisschool met als gewenste plaats van vestiging de Mondriaanstraat in stadsdeel Nieuw-West met als voedingsgebied de buurtcombinaties F75-F88 en met als gewenste ingangsdatum van bekostiging 1 augustus 2017.

Dit betreft een aanvraag voor een nieuwe algemeen bijzondere school in stadsdeel Nieuw-West. Het voedingsgebied is een combinatie van verschillende aaneengesloten buurtcombinaties. De komende jaren is ook in dit gebied groei voorzien.

Stichting Esprit vraagt via het Plan van Scholen een brinnummer aan voor De Nieuwe Internationale School Esprit (DENISE).

Geadviseerd wordt de door Esprit gewenste school op te nemen op het Plan van Scholen 2017-2020.

2. *De Stichting **Kolom** verzoekt om opnemen van een humanistische basisschool met als gewenste plaats van stichting de Zuidelijke Wandelweg in stadsdeel Zuid, met als voedingsgebied de gehele stad en met als gewenste ingangsdatum van bekostiging 1 augustus 2017.*

Dit betreft een aanvraag voor een humanistische basisschool in stadsdeel Zuid. In Amsterdam bestaan er nog geen humanistische basisscholen. Het schoolbestuur heeft daarom gebruik gemaakt van de directe meting om de belangstelling voor humanistisch onderwijs aan te tonen. Uit de directe meting die door het schoolbestuur is uitgevoerd komt een belangstellingspercentage van 7%.

Geadviseerd wordt de door de stichting Kolom gewenste school op te nemen op het Plan van Scholen 2017-2020

3. *De **Stichting Leren in de Tussenruimte** verzoekt opnemning van een algemeen bijzondere basisschool met als gewenste plaats van vestiging stadsdeel Noord, met als voedingsgebied het stadsdeel Noord en met als gewenste ingangsdatum van bekostiging 1 augustus 2017.*

Dit betreft een aanvraag voor een nieuwe algemeen bijzondere school in stadsdeel Noord. Het voedingsgebied is een combinatie van verschillende aaneengesloten buurtcombinaties. De komende jaren is ook in dit gebied groei voorzien en is er stichtingsruimte voor een algemeen bijzondere basisschool.

Geadviseerd wordt de door Stichting Leren in de Tussenruimte gewenste school op te nemen op het plan van scholen 2017-2020.

4. *De **Stichting Tussen Amstel en IJ (STAIJ)** verzoekt opnemning van een openbare basisschool met als gewenste plaats van vestiging het ontwikkelgebied Sluisbuurt, met als voedingsgebied Zeeburgereiland en met als gewenste ingangsdatum van bekostiging 1 augustus 2017.*

Dit betreft een aanvraag voor een openbare basisschool in stadsdeel Oost. Op Zeeburgereiland (Sluisbuurt) is er een ontwikkelgebied waar de komende jaren 3500 tot 7000 woningen gerealiseerd zullen worden. Door deze voorziene groei in dit gebied is er stichtingsruimte voor een openbare basisschool. In overleg met het schoolbestuur en gekeken naar de planning van de woningbouw, is besloten de ingangsdatum bekostiging te verplaatsen van 1 augustus 2019.

Geadviseerd wordt de door Stichting Tussen Amstel en IJ (STAIJ) gewenste school op te nemen op het plan van scholen 2017-2020, met als ingangsdatum van bekostiging 1 augustus 2019.

5. *De **Amsterdamse Stichting voor Katholiek Onderwijs (ASKO)** verzoekt opnemning van een oecumenische basisschool met als gewenste plaats van vestiging het noordelijke gedeelte van Buitenveldert-West, met als voedingsgebied de buurtcombinaties K23, K90 en K91 met als gewenste ingangsdatum van bekostiging 1 augustus 2017.*

Dit betreft een aanvraag voor een nieuwe oecumenische basisschool in Buitenveldert. Het voedingsgebied is een combinatie van verschillende aaneengesloten buurtcombinaties. De komende jaren is ook in dit gebied groei voorzien en is er stichtingsruimte voor een oecumenische basisschool.

Geadviseerd wordt de door de Amsterdamse Stichting voor Katholiek Onderwijs gewenste school op te nemen op het plan van scholen 2017-2020.

6. *De Stichting Openbaar Onderwijs aan de Amstel (OOadA) verzoekt opnemning van een openbare basisschool met als gewenste plaats van vestiging het gebied VU / Buitenveldert, met als voedingsgebied de buurtcombinaties K23, K59, K90 en K91 (waarbij het gebied ten noorden van de A10-Zuid niet wordt meegeteld) en met als gewenste ingangsdatum van bekostiging 1 augustus 2017.*

Dit betreft een aanvraag voor een nieuwe openbare basisschool in Buitenveldert. Het voedingsgebied is een combinatie van verschillende aaneengesloten buurtcombinaties. De komende jaren is ook in dit gebied groei voorzien en is er stichtingsruimte voor een openbare basisschool.

Geadviseerd wordt de door Stichting Openbaar Onderwijs aan de Amstel gewenste school op te nemen op het plan van scholen 2017-2020.

7. *De Vereniging Scholen der Evangelische Broedergemeente verzoekt opnemning van een evangelische / evangelische broedergemeenschap school met als gewenste plaats van vestiging Amsterdam Oost, met als voedingsgebied heel Amsterdam exclusief stadsdeel Zuidoost en met als gewenste ingangsdatum van bekostiging 1 augustus 2017.*

Op 18 juni 2008 heeft de gemeenteraad, op advies van de Amsterdamse schoolbesturen de omvang van het voedingsgebied voor het stichten van een basisschool vastgesteld op maximaal drie kilometer. Deze afstand tussen de locatie van de school en de woonadressen van de leerlingen wordt als redelijk aangemerkt als te overbruggen reisafstand voor een leerling en zijn ouders. Van deze 3 kilometernorm kan zo nodig worden afgeweken als een schoolbestuur voldoende kan onderbouwen dat in zijn geval een groter voedingsgebied realistisch is.

Als wordt uitgegaan van de omvang van de basisgeneratie in het door het schoolbestuur gekozen totale voedingsgebied, de deelname van 98% en de belangstelling voor evangelisch/evangelische broedergemeente (0,56%) zou de school na vijf jaar de stichtingsnorm bereiken en dit ook de daarop volgende 15 jaar vasthouden.

Het door het schoolbestuur gehanteerde voedingsgebied is echter vele malen groter dan de norm van 3 kilometer hemelsbreed. Bij de aanvraag ontbreekt een nadere onderbouwing hiervoor. Het college heeft op grond van artikel 77, eerste lid WPO de aanvraag getoetst en constateert dat op basis van de bij de aanvraag overgelegde gegevens, dat door het schoolbestuur niet aannemelijk wordt gemaakt dat de school de vereiste stichtingsnorm binnen de wettelijk voorgeschreven termijn zal halen. Hiertoe wordt overwogen:

1. De grote omvang van het voedingsgebied betekent dat ouders een zeer grote reisbereidheid moeten hebben om hun kind vanuit alle delen van Amsterdam in Oost naar school te brengen.
2. Van de 566¹ leerlingen op de twee bestaande evangelische scholen in Zuidoost komen 547 leerlingen uit Zuidoost zelf en de overige 19 verdeeld over de andere delen van de stad. De bestaande geografische spreiding van leerlingen in het Evangelische/Evangelische Broedergemeente onderwijs ondersteunt een dergelijke omvang van het voedingsgebied van de gewenste school dus niet.
3. Voor een groot deel van de postcodes uit het voedingsgebied van de gewenste school geldt dat de reisafstand naar stadsdeel Oost ongeveer gelijk is aan de reisafstand van die plekken naar Zuidoost. Zoals blijkt onder 2 hebben de ouders op die locaties die reisafstand tot op heden niet willen overbruggen om hun kinderen in Zuidoost op een Evangelische/Evangelische Broedergemeente school te plaatsen.
4. Op basis van de 3 kilometernorm en gelet op de gewenste locatie in Oost is het denkbaar dat ouders uit Centrum (buurtcombinaties A03, A04, A07, A08, A09) en Zuid (buurtcombinaties (buurtcombinaties K24, K25, K26, K52, K53, K54)² hun kinderen in Oost op school willen doen. Met dat voedingsgebied komt de school na vijf jaar op 159 leerlingen, wat ver verwijderd is van de stichtingsnorm van 323, zie bijlage 3.

¹ Telling 1 oktober 2015

² Gebaseerd op 3 kilometer van de gewenste locatie in Oost (berekend vanuit het midden van stadsdeel Oost)

De beperkte reisbereidheid maakt dat verwacht mag worden dat onvoldoende leerlingen de gewenste school zullen bezoeken. Daarnaast weten we uit ervaring dat scholen die te klein zijn, vanwege het feit dat er onvoldoende vraag naar is, kwetsbaar zijn en er doorgaans onvoldoende in slagen om de gewenste kwaliteit te leveren. In het kader hiervan is het van belang ook nog te wijzen op een recente ervaring van de gemeente met een Evangelische/Evangelische Broedergemeente school (Tanisha), die in 2010 haar deuren opende in Amsterdam Noord en in 2014 haar deuren voortijdig moest sluiten. Het bestuur van Tanisha had destijds bij de aanvraag een vergelijkbaar voedingsgebied genomen voor zijn prognose als in de huidige aanvraag het geval is. De prognose bleek in de praktijk weinig realistisch. Het aantal leerlingen van deze school was in een periode van vier schooljaren slechts gegroeid van 16 tot 47 leerlingen³.

Geadviseerd wordt de door Stichting Evangelische Scholen gewenste school niet op te nemen op het plan van scholen 2017-2020,

6. Gevolgen uitspraak Raad van State inzake Ijsbreker

De Stichting Samenwerkend Katholiek/Protestants-christelijk Basisonderwijs (SSKPD) (thans de ASKO) verzocht in 2014 om opnemings van een nieuwe school. Deze nieuwe school betrof feitelijk de "doorstart" van de Ijsbreker. Deze in 2010 gestarte basisschool behaalde namelijk de vereiste stichtingsnorm niet binnen 5 jaar vanwege de stagnerende woningbouw in de wijk Overhoeks in Amsterdam Noord (Buiksloterham). Indien een school binnen vijf jaar de stichtingsnorm niet haalt, kan het schoolbestuur een bestaande school opnieuw als nieuw te stichten school opvoeren voor het plan van scholen en daarmee de rijksbekostiging, dit heet in de volksmond "doorstart". Dit is een door het OCW geaccepteerde methode om een reeds gestichte school te behouden. Het schoolbestuur toont daarbij aan dat de (bestaande) school binnen de daaropvolgende vijf jaar de stichtingsnorm wel haalt. De Ijsbreker is als "doorstart" opgenomen op het plan van scholen 2015-2018. Op 18 december 2014 heeft de staatssecretaris zijn goedkeuring aan de "doorstart" van deze school onthouden met als argumentatie dat de ingediende prognose niet aantoonde dat de school binnen vijf jaar de stichtingsnorm zou halen. ASKO is met succes in beroep gegaan tegen het besluit van de staatssecretaris. Het beroep was gericht op de manier waarop OCW de prognose van ASKO heeft beoordeeld. Op 30 september 2015 heeft de Raad van State in zijn uitspraak (201500863/1/A2) het beroep van ASKO gegrond verklaard. Het besluit van 18 december 2014 diende wegens strijd met artikel 77, eerste lid, van de Wpo te worden vernietigd, voor zover daarin de goedkeuring is onthouden aan opname in het plan van scholen van de oecumenische basisschool De Ijsbreker. Op grond van artikel 79, zevende lid, van de Wpo dient de gemeenteraad de school op te nemen in het na deze uitspraak vast te stellen plan. Vanwege de fusie van SSKPD met de ASKO begin 2015 heeft de Ijsbreker haar deuren niet hoeven te sluiten, omdat de school na de fusie op grond van het beginsel gemiddelde schoolgrootte (artikel 157, eerste lid van de Wpo) in stand kon blijven. Door ASKO is er geen aanvraag gedaan voor een nieuwe / tweede oecumenische basisschool. Het plaatsen van een 'nieuwe' school op het Plan van scholen blijft derhalve achterwege.

Mocht in het theoretische geval de aanvraag uit 2014 wel moeten worden gezien als een aanvraag voor een tweede oecumenische basisschool (naast de bestaande oecumenische basisschool de Ijsbreker), dan zou de plaatsing van de school op het plan van scholen 2017-2020 geweigerd moeten worden, omdat er momenteel geen stichtingsruimte is voor een tweede basisschool van deze richting.

³ Rapport van bevindingen onderzoek bestuurlijk handelen sVES inspectie van het onderwijs 30 januari 2014

Bijlage 1: Belangstellingspercentages

Belangstellingspercentages bij het Plan van Scholen Amsterdam 2017-2020.

<i>Denominatie</i>	<i>Som aantal lln</i>	<i>Belangstellingspercentage</i>
Algemeen bijzonder	6.977	11,18 %
Antroposofisch	574	0,92 %
Evangelisch	0	0 %
Evangelische broedergemeenschap	349	0,56 %
Gereformeerd vrijgemaakt	162	0,26 %
Hindoeïstisch	343	0,55 %
Islamitisch	2.577	4,13 %
Joods	318	0,51 %
Openbaar	30.789	49,34 %
Protestants-Christelijk	8.455	13,55 %
Rooms-Katholiek	9.441	15,13 %
Samenwerking PC, RK	2.402	3,85 %
Eindtotaal	62.402	100,00 %